

PIIRILEIRIPALOKUNNAN OPAS

Leiripalokunnan suunnittelu ja toteutus

Sisällys

1. Alkusanat.....	2
2. Leiripalokunta	2
3. Leiripalokunnan ennakkosuunnittelu	2
4. Tarkoituksenmukainen leiripalokunta	3
5. Leiripalokunnan osaaminen ja kokoonpano	3
6. Riskienhallinta	4
6.1 Vaarojen tunnistaminen	4
6.2 Riskien arvioiminen	4
6.3 Varautuminen riskeihin.....	4
7. Varautuminen leirin tehtäviin.....	5
8. Yhteistyö	6
8.1 Leirin sisäinen yhteistyö.....	6
9. Kalusto.....	6
9.1 Kaluston hankkiminen.....	6
10. Viestikalusto ja -liikenne	7
11. Paloaseman tilat ja rakennelmat.....	7
12. Budjetti	8
13. Viranomaisyhteistyö	8
14. Kansainvälisyys	8
15. Vierailupäivä ja koko leirin yhteiset tapahtumat	9
16. Kriisi leirillä.....	9
17. Raportointi	9
18. Millainen on hyvä leiripalokunnan päällikkö?	10

1. Alkusanat

Tässä oppaassa kerrotaan partiolaisten piirileirin leiripalokunnan toteuttamisen peruseriaatteen.

Piirileirin leiripalokuntaa suunniteltaessa on ensimmäiseksi määriteltävä leiripalokunnan tarve, tarkoitus ja pääasiallinen tehtävä. Sen jälkeen määritetään, millaista osaamista tarvitaan ja mitä välineitä leiripalokunta tarvitsee työhönsä. Myös tarvittava henkilöstömäärä on syytä kartoittaa ajoissa, ja varata lisäksi hieman ylimääräisiä tekijöitä siltä varalta, että joku on esimerkiksi estynyt saapumaan leirille.

Jokainen leiri on erilainen, joten tämä opas on suuntaa antava. Jokainen turvallisuuspäällikkö/palopäällikkö joutuu ajattelemaan asiat läpi juuri kyseisen leirin näkökulmasta. Ilman hyvin suunniteltua turvallisuustoimintaa ei partioleirejä ole mahdollista järjestää.

2. Leiripalokunta

Piirileirin turvallisuusorganisaatio koostuu kolmesta eri osastosta: lääkintä, palokunta ja turva. Lääkinnän tehtävänä on huolehtia leiriläisten terveydestä ja antaa heille tarvittaessa ensiapua. Palokunta on leirin oma palokunta, jonka tehtävänä on ennakko- ja paloturvallisuuteen liittyvistä asioista, valvoa niiden toteutumista ja vastata leirin operatiivisesta pelastustoiminnasta. Turva on leirin järjestyksenvalvontaosasto, jonka tehtävänä on valvoa leirin järjestystä ja turvallisuutta.

Hyväksi termiksi vuosikymmenten varrella on osoittautunut perinteinen leiripalokunta. Modernimmat termit kuten pelastus, riskienhallintatiimi jne. ovat osoittautuneet epäonnistuneiksi tässä ympäristössä; lähinnä tiimi itse on tunnistanut ne omakseen. Leiriläisille, viranomaisille ja ulkopuolisille leiripalokunta on erehtymätön käsite. Suosi ja käytä sitä!

Lääkinnällä, palokunnalla ja turvalla on yleensä omat johtajansa, jotka ovat vastuussa oman osastonsa toiminnan suunnittelusta, toteuttamisesta ja johtamisesta. Johtajien on yhdessä suunniteltava osastojen välinen yhteistyö, sillä se on kokonaisturvallisuuden onnistumisen edellytys.

Terveydenhuolto (lääkintä), pelastus (palokunta) sekä järjestyksenvalvonta (turva) ovat kaikki viranomaisten valvomaan, lakisääteistä työtä. Jokaisen, joka harjoittaa ammattiaan vapaaehtoisuudessa on muistettava, että samat lait ja säännökset, jotka määrittävät toimintaa työpaikalla, ovat voimassa myös partioleirillä.

3. Leiripalokunnan ennakosuunnittelu

Yleisesti piirileirien suunnittelutyö alkaa noin 2–3 vuotta ennen leiriä. Suunnittelun aluksi päätetään leirin kokonaisteema, suunnitellaan ohjelmaa jne. Noin puolitoista vuotta aiemmin on hyvä alkaa suunnittelemaan leiripalokunnan toimintaa. Leiripalokunnan päällikön työstä suurin osa tehdään jo ennen leirin alkamista. Aluksi on tehtävä projektisuunnitelma, rekrytoidaan mestarit ja muut avainasemassa olevat henkilöt. Kun tiedetään tarkemmin leirin rakenne, luonne ja tarkemmat ohjelmien sisällöt, on tehtävä riskiarvio sekä mietittävä, mihin kaikkiin asioihin leiripalokunnan olisi hyvä varautua ennakko- ja tarkka ennakosuunnittelu hyvissä ajoin tehtynä auttaa konkreettisen toiminnan suorittamista leirin aikana.

Riskikartoituksessa otetaan huomioon leirin ohjelmasta aiheutuvat riskit, leiriläisistä, ulkopuolisista henkilöistä, leirialueesta, luonnonilmiöistä sekä paikallisista tekijöistä aiheutuvat riskit ja uhat. Riskikartoitukseen kirjataan todennäköiset uhat. Leiripalokunnan on myös varauduttava yllättäviin ja ennalta arvaamattomiin tilanteisiin ja tapahtumiin. Parhaimpia lopputuloksia kattavuuden osalta saadaan, kun jokainen toimija leirillä, erityisesti ohjelmapisteet, laitetaan kunnollisten ohjeiden myötä itse miettimään omat riskinsä ja varautumisen niihin.

Hyvin tehtyjen suunnitelmien laatimisen sekä ihmisten rekrytoimisen jälkeen on ensiarvoisen tärkeää jakaa tarvittava tieto omalle tiimille ja kouluttaa omat pestatut henkilöt.

Leiripalokunnan päällikön on varmistettava, että kaikki hänen tiimissään olevat henkilöt tuntevat leiripalokuntaan liittyvät suunnitelmat ja leiripalokunnalle asetetut tavoitteet. Koko leiriturvallisuuden kannalta olisi hyvä, että lääkintä, palokunta ja turva harjoittelevat yhteistyössä, miten suunnitelmiin kirjatut asiat hoituvat käytännössä. Esimerkiksi ennen leiriläisten saapumista leirialueelle voidaan harjoitella eri osa-alueiden yhteistoimintaa erilaisissa tilanteissa. Tällöin kaikki turvallisuudessa työskentelevät henkilöt tutustuvat toisiinsa ja yhteiset toimintamallit hioutuvat käytänteiksi.

4. Tarkoituksenmukainen leiripalokunta

Leiripalokunnan pääasiallista tarkoitusta on mietittävä jo ensimmäisessä suunnitelupalaverissa. Tällöin saavutetaan yhteisymmärrys mitä ollaan tekemässä ja miten. Päämäärä selkeytyy ja jokainen tietää mitä tehdään ja minkälaista tavoitetta kohti ollaan kulkemassa. Samalla kirkastuu ajatus niistä asioista, jotka tulee hoitaa ennen leirin alkamista. Suunnitteluprosessin aikana huomioitu tarkoituksenmukaisuus auttaa perustelemaan turvan tarvitsemat rahalliset, kalustolliset ja henkilöstöön liittyvät resurssit. Tarkoituksenmukaisuuteen vaikuttaa ennen kaikkea leirin koko ja ulkopuolisen avun (alueen pelastustoimen ja ensihoidon) toimintavalmiusaika. Esimerkkivertailuna: 500 hlö tapahtuma taajamassa vrt. 5000 hlö tapahtuma metsässä kaukana kaikesta.

Leiripalokunta neuvoo, auttaa ja opastaa paloturvallisuuden suunnittelussa. Leiripalokunta ohjeistaa leirialueelle tarvittavan alkusammutusvälineistön.

Leiripalokunnan tulee olla varautunut normaaleihin pelastustoimelle kuuluviin tehtäviin ympäri vuorokauden.

Yleisesti leiri etenee suunnitelmien mukaisesti ja kaikilla leirille osallistuvilla on turvallista toteuttaa leirin ohjelmaa. Tulee kuitenkin muistaa, että mitä vain voi sattua milloin vain. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista suunnitella leiripalokunta, joka vastaa yleisen leiriturvallisuuden lisäksi riskikartoituksessa todettuihin uhkiin.

5. Leiripalokunnan osaaminen ja kokoonpano

Leiripalokunnan tehtäviin kuuluu neuvoa leiriä paloturvallisuuteen liittyvistä asioista, valvoa niiden toteutumista ja vastata leirin operatiivisesta pelastustoiminnasta. Leirin turvallisuutta saadaan lisättyä merkittävästi kouluttamalla suurimmiksi riskitoiminnoiksi arvioitujen toimintojen toteuttajia leiripalokunnan toimesta ennen leiriä.

Palokunnan henkilöstölle tulee määrittää selkeät koulutusvaatimukset.

Palopäällikön ja palomestarin tulisi olla pelastusalan ammattitutkinnon omaava henkilö (pelastaja/alipäällystö/päällystö).

Miehistöllä tulisi olla vähintään ammattipuolelta pelastajatutkinto tai sopimuspalokuntapuolelta sopimuspalokunnan sammutusmiehen pätevyys (sammutustyökurssi). Savusukelluskurssi ja ensivastekurssi lasketaan eduksi.

Esimerkki leiripalokunnan miehityksestä voisi olla seuraava (2 työvuoroa, työvuoro 24h)

- leiripalopäällikkö
- leiripalomestari
- leiripaloesimies/ryhmänjohtaja 1 + 1 hlöä
- leiripalomiehet min 4 + 4 hlöä

6. Riskienhallinta

Kaikella toiminnalla on aina riskinsä, myös partioleireillä. Leiripalokuntaorganisaation tarkoituksena ei ole kieltää leiriaktiiviteetteja turvallisuuteen vedoten, vaan mahdollistaa turvallisen partion tekeminen riskien rajoissa. Riskienhallintaprosessi koostuu vaarojen tunnistamisesta, riskien arvioimisesta sekä käytännön toimenpiteistä, joilla vaaran tapahtumisen todennäköisyyttä ja seurauksia pyritään pienentämään. On muistettava, että partioleirit mahdollistavat upeita kokemuksia ja ihmisenä kasvamista. Kaikkien riskienhallintatoimenpiteiden jälkeenkin kaikelle toiminnalle jää jäljelle aina pieni riski. Ilman tämän jäljelle jääneen riskin hyväksymistä partiotapahtumia ei voisi järjestää lainkaan.

6.1 Vaarojen tunnistaminen

Leiripalokunnan organisaatio ei voi varautua uhkiin, joita ei ole tunnistettu. Siksi on ensiarvioisen tärkeää aloittaa riskienhallintaprosessi tunnistamalla uhat, jotka vaikuttavat turvallisen leirin järjestämiseen. Uhkia ovat kaikki vastaukset kysymykseen “mikä leirillä voi mennä pieleen”.

6.2 Riskien arvioiminen

Uhkia on erisuuruisia. Uhkia mitataan niiden tapahtumisen todennäköisyydellä sekä seurausten vakavuudella. Mitä todennäköisemmin uhka toteutuu ja mitä vakavammat seuraukset uhalla on, sitä suurempi on riski. Parhaimpia lopputuloksia kattavuuden osalta saadaan, kun jokainen toimija leirillä, erityisesti ohjelmapisteet, laitetaan kunnollisten ohjeiden myötä itse miettimään omat riskinsä ja varautumisen niihin.

6.3 Varautuminen riskeihin

Riskejä voidaan hallita vaikuttamalla uhan todennäköisyyteen tai sen vakavuuteen. Leiripalokunnan tulee ensisijaisesti keskittyä niihin uhkiin, joilla on suurin riski. Riskienhallinta on hoidettu parhaiten silloin, kun uhat eivät realisoidu lainkaan. Leiripalokunta ei kuitenkaan saa tuudittautua ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, vaan varautumisessa on kyse sekä ennaltaehkäisystä että toiminnasta uhan tapahtuessa. Varautumisen toimenpiteet ovat vastauksia kysymyksiin “miten toimitaan, että riski ei toteudu ” ja “miten toimitaan, jos riski toteutuu ”.

Vaikutuksen laajuus Todennäköisyys		1	2	3	4	5
		Vähäinen	Kohtalainen	Merkittävä	Vakava	Erittäin vakava
5	Erittäin todennäköinen	Pieni	Keskin-kertainen	Suuri	Kestä-mätön	Kestä-mätön
4	Todennäköinen	Mini-maalinen	Pieni	Keskin-kertainen	Suuri	Kestä-mätön
3	Mahdollinen	Mini-maalinen	Pieni	Keskin-kertainen	Suuri	Suuri
2	Epätodennäköinen	Mini-maalinen	Pieni	Keskin-kertainen	Keskin-kertainen	Suuri
1	Erittäin epätodennäköinen	Mini-maalinen	Mini-maalinen	Pieni	Keskin-kertainen	Keskin-kertainen

Riskien vaikuttavuus ja todennäköisyys muodostavat arvoitetun riskin. Jos molempien arvo on pieni, ei riski ole kovin vakavasti vartenotettava, eikä sen ennaltaehkäisemiseen tarvitse ryhtyä erityisiin toimiin. Sen sijaan riskin todennäköisyyden tai sen vakavuuden ollessa korkea, on siihen hyvä jollain tapaa varautua.

7. Varautuminen leirin tehtäviin

Leiripalokunnan tehtävät leireillä vaihtelevat. Se mihin tulee varautua, riippuu leiristä, leirin ajankohdasta, osallistujista ja tapahtumapaikasta. Tässä kuitenkin suuntaa antava lista tehtävistä, joihin mahdollisesti tulee varautua:

- maastopalot / kytevät nuotiot
- muut tulipalot
- liikenneonnettomuudet
- öljyvahingot
- pelastustehtävät (putoaminen/puristuminen jne.)
- vesipelastustehtävät (Uimavalvonta tulee olla silti erikseen järjestetty)
- ensivastetehtävät
- muut palokunnalle määrätyt tehtävät

Lisäksi kannattaa varautua siihen, että leirin muut osa-alueet olettavat leiripalokunnan hoitavan jonkin tehtävän, johon leiripalokunta ei tosiasiaassa ole varautunut. Yleensä jos tehtävä ei kuulu millekään muulle osa-alueelle, yritetään sitä saada palokunnan hoidettavaksi. Tällaisia ovat esimerkiksi vedenkuljetus, teiden kastelu ja ampiasispesien hävittäminen. Palopäällikkö voi vaikuttaa näiden tehtävien määrään ennen leiriä varmistamalla muiden osa-alueiden ryhtyvän aktiivisesti omiin toimenpiteisiinsä. Leirin suunnitteluvaiheessa on hyvä nimetä vastuut eri toteutuksille, ettei tehtäviä jää suorittamatta siksi, että on oletettu jonkun muun hoitavan asiat. Mainittakoon, että esimerkiksi teiden kastelu aurinkoisena kesäpäivänä on samaa sarjaa kuin hölmöläisten pimeyden kantaminen säkillä ulos talosta; tunnin päästä kastelusta tie põliseen jälleen, ja 10 kuutiota vettä on haihtunut.

8. Yhteistyö

8.1 Leirin sisäinen yhteistyö

Leiriturvan, lääkinnän ja palokunnan osa-alueet muodostavat leiriturvallisuuden kokonaisuuden. Nämä kolme osa-aluetta muodostavat puitteet turvallisen leirin toteuttamiselle. Osa-alueita tulisi johtaa leiritoimikuntaan kuuluva turvallisuusjohtaja.

Turva, lääkintä ja palokunta tekevät tiivistä yhteistyötä ja sopivat yhteiset toimintamallit leirille. Turvallisuus suorittaa yhteisiä harjoituksia jo rakennusleirin aikana ja lisäksi harjoittelee varsinaisen leirin aikana.

Leiripalokunta laatii ohjeet tarvittavasta turvallisuus- ja alkusammutusvälineistöstä leirialueella (ohjelmapisteet, kahvilat, keittiöt, toimistot, leirilippukunnat...)

9. Kalusto

Seuraavassa esitetty leiripalokunnan peruskalusto, jolla leiripalokunnan toiminta pystytään toteuttamaan asianmukaisesti.

- Sammutusauto
  - 15-18t paloauto, normaalilla kalustolla (sisältäen ensivastevälineet), ei tyhjänä kalustosta
  - viranomaisten näkökulmasta uskottava ja riittävä kyky toimintaan
- Mönkijä 1
  - 800cm³ moottorilla
  - 500cm³ on osoittautunut liian pieneksi ensi-iskun vesisäiliön vetämiseen
- Tavallinen henkilöauton perävaunu mönkijään (750kg)
  - kalustona 600l IBC-kontti, josta syöttö kevyeen moottoriruiskuun (400-600l/min)
  - 76mm pääletkua 50m + 42mm työletkua 120m
  - jakoliitin, supistusliitin, suihkuputki, käsisammuttimet
  - ensiapuvälineet sekä raivauskalusto (maastopalot sekä rakenteiden purku ja raivaus)
- Mönkijä 2 + mönkijän kapea perävaunu (tarvittaessa mikäli budjetti sallii)
  - tavallinen, 500cm³ moottorilla
  - perävaunu mönkijäkäyttöön tarkoitettu nelipyöräinen, matalalla painopisteellä
- Kevyt pelastusperävaunu puolustusvoimilta
  - Kalustoreserviksi

9.1 Kaluston hankkiminen

Sammutusauton saaminen kalustettuna on nykyään leiripalokunnan suurin ongelma. Leiripalokunnan palopäällikön omia kontakteja pelastuslaitoksiin ja pelastusliittoihin kannattaa hyödyntää.

Monilla pelastuslaitoksilla on vara-autoja, joita on mahdollista saada lainaan. Näissä on kuitenkin huomioitava riittävä kaluston määrä (yleensä vara-autoissa on puutteellinen kalusto).

Kaakkois-Suomen Pelastusalanliitto ry:llä ja Pohjanmaan Pelastusalan Liitto ry:llä on omat koulutussammutusautot, joita voi kysyä leirille vuokralle / lainaan.

Sammutusauto voidaan vuokrata myös Pelastusopistolta, tällöin saadaan varmasti ajantasaisella kalustolla oleva paloauto. Vuokrahinta on noin 5000 € / leiri, ja tämä on huomioitava ja varattava budjetoinnissa, vaikka auto saataisiin sattumalta joltain pelastuslaitokselta.

Sammutusauton kuluihin on huomioitava myös vakuutuskulut sekä polttoainekulut. Leirinaikaisia kilometrejä tulee 300–500km, tankkauspaikasta riippuen.

Mönkijät ja mönkijän kapea perävaunu voidaan vuokrata samalla kun vuokrataan muitakin mönkijöitä leirille.

Henkilöauton peräkärryn voi vuokrata useasta paikasta

Peräkärryn tulee olla riittävä kantavuudeltaan, käytännössä 750kg kärry. Evon varastolla on kärryyn laitettava 600l säiliö ja siihen sopiva imuletku moottoriruiskulle. Muun kaluston (pl. sammuttimet) saa kevyestä pelastusperävaunusta.

Kevyt pelastusperävaunu tulee lisätä Puolustusvoimille menevään tukipyyntöön vakiorivinä.

10. Viestikalusto ja -liikenne

Niin leiripalokunnalle kuin myös lääkinnälle Virve-päätelaitteet ovat välttämätön viestiväline viranomaisten kanssa toimimiseen (Turvan toimintaa leiripalokunnan ja lääkinnän kanssa yhteistoiminnassa Virve-päätelaitteet parantavat). Virve-päätelaitteiden saaminen leirille on hankalaa ja asia on hyvä ottaa selvitykseen jo hyvissä ajoin. Virve-päätelaitteita voidaan vuokrata Pelastusopistolta (27 € / laite / vrk) tai pyytää lainaksi pelastuslaitoksilta.

Puheryhmiin vaikutta se mistä Virve-päätelaitteet tulevat lainaan. Pelastusopistolta ja pelastuslaitoksilta on mahdollista saada käyttöön harjoituspuheryhmiä. Leiripalokunnalle riittää useimmiten yksi-kaksi puheryhmää. Lisäksi yhteistoiminta- ja johtopuheryhmät leirin koon mukaan. Liian monimutkaista puheryhmäjakoja tulee välttää kaikissa toiminnoissa, ja panostaa enemmän viestikuriin ja -koulutukseen.

Selvityksessä on myös omien puheryhmien hankkiminen Suomen Partiolaisille.

PMR-radiot jne. eivät sovellu turvallisuustoimijoiden käyttöön suuren käyttäjämäärän, tietoturvan ja radioliikenteen kuuluvuusrajoitusten johdosta.

Pelastuslaitoksen kanssa tehtävän sopimuksen yhteydessä on sovittava käyttöön yhteistoimintapuheryhmä ja hälytysten välittyminen palokunnalle. Hälytykset on mahdollista saada suoraan hätäkeskuksen kautta leiripalokunnan Virve-päätelaitteisiin.

Tarvittaessa on huomioitava alueen Virve-verkon kuuluvuus ja pyydettävä pelastuslaitoksen kanssa yhteistyössä Erillisverkoilta siirrettävää Virve-tukiasemaa leirialueelle. Tilauksen ja tarvearvion tekee paikallinen pelastusviranomainen, leirin palopäällikön aloitteesta. Kuuluvuus on syytä selvittää kattavasti jo ennakkoon leirialueen tiedustelun yhteydessä, tai viimeistään rakennusleirillä.

11. Paloaseman tilat ja rakennelmat

Leiripalokunta tarvitsee seuraavat tilat

- Toimistokontti 1kpl
  - tilannekeskus 24/7 ja palokunnan toimisto
- Varastokontti 1kpl
  - kuivatila palokunnan varusteille ja kalustolle, myös turvan kalustolle
  - PV:n sivulta aukeava teräskontti on oikein sopiva
- PV:n korjaamotelta 1kpl
  - riittävä kuivatila toimintakyvyn säilyttämiseksi myös pitkäkestoisten sateiden jne sattuessa leirin ajaksi.
  - kaluston säilytykseen

- maasta ylös nostettu lauta tai vanerilattialla, tehdään itse
- Sähköt
  - paloautot ja mönkijät tarvitsevat latauksen paloasemalla pysäköitynä ollessaan tilannekeskukseen ja varastokontille (viestivälineiden lataukset, tietokoneet jne.)
  - korjaamoteltalle tarvittaessa
  - valaistus ja muutamia vapaita pistorasioita muille sähkölaitteille

Turvan tukikohta ja paloasema on siis hyvä sijoittaa vierekkäin, käytännössä leirin portille. Huomioitava riittävän hyvät kulkuyhteydet ympäri leirialuetta.

12. Budjetti

Leiripalokunnan toiminnan järjestäminen piirileirillä maksaa noin 5-10t€ riippuen ajoneuvojen ja niiden polttoaineiden lisäksi tulevien menojen tiliöinneistä (kontit, sähköt jne).

13. Viranomaisyhteistyö

Piirileirin kokoisen tapahtuman järjestämisessä tehdään yhteistyötä myös monien eri viranomaistahojen kanssa.

Määräysten mukaan pelastussuunnitelma tulee toimittaa paikalliselle pelastuslaitokselle vähintään 14 vuorokautta ennen tapahtuman alkua. Käytännössä kesän leirin pelastussuunnitelman ensimmäinen versio on syytä toimittaa pelastusviranomaiselle ennakkoon tutustuttavaksi jo keväällä.

Pelastussuunnittelussa antaa tarvittaessa neuvoja leirialueen päivystävä palotarkastaja tai palomestari. Opastusta yleisötapahtuman pelastussuunnitteluun sekä valmis yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman mallipohja ja muita turvallisuusohjeita on saatavilla osoitteesta pelastuslaitokset.fi.

Pelastussuunnitelman/turvallisuussuunnitelman tulisi sisältää seuraavat asiat:

Vaikka viranomaisilmoitukset on tehtävä viimeistään viikosta kahteen ennen itse tapahtumaa, kannattaa leiriturvan päälliköiden olla yhteydessä viranomaisiin hyvissä ajoin, käytännössä 6 – 12 kuukautta ennen leiriä. Viranomaiset voivat antaa määräyksiä esimerkiksi paloturvallisuusjärjestelyistä sekä poistumisturvallisuuden varmistamisesta. Nämä määräykset voivat vaikuttaa oleellisesti leirin suunnitteluun, joten tieto niistä on hyvä saada ajoissa.

Pelastuslaitoksen kanssa tulee tehdä sopimus leiripalokuntatoiminnasta, jotta leiripalokunnan sammutusauto saadaan pelastuslaitoksen hälytysvasteisiin.

Leiripalokunta vastaa pääsääntöisesti myös kemikaali-ilmoituksen tekemisestä pelastuslaitokselle.

14. Kansainvälisyys

Yhä useammin leireille osallistuu ulkomaalaisia partiolaisia. Tämä on hyvä huomioida leiripalokunnan suunnittelussa. Ulkomaalaisia partiolaisia voidaan rekrytoida myös leiripalokunnan tekijöiksi, jos leiripalokuntaan saadaan varmasti englannin kielen taitoisia henkilöitä, ja heidät voidaan sijoittaa samoihin työvuoroihin ulkomaalaisten tekijöiden kanssa. Pääsääntöisesti ulkomaalaiset toimivat työparina suomalaisten kanssa. Mahdolliset kulttuurierot on hyvä selvittää etukäteen kansainvälisyystoimistosta.

Eri maista tulevien partiolaisten leirikulttuuri saattaa erota huomattavastikin suomalaisten tavoista ja tämä on hyvä huomioida, kun toimitaan leirissä ulkomaalaisten kanssa.

15. Vierailupäivä ja koko leirin yhteiset tapahtumat

Vierailupäivässä on tärkeää ottaa huomioon, että vierailijat yleensä lähes tuplaavat osallistujamäärän vierailupäivän ajaksi. Vierailupäivänä paikalle saapuvat perinteisesti leiriläisten läheiset. Sen vuoksi vierailupäivänä on hyvä nostaa leiripalokunnan valmiutta miehittämällä yksiöt täyteen.

Vierailupäivänä kulkuväylät ruuhkautuvat suuresti ja tämä on huomioitava mahdollisilla hälytystehtävillä ja hyödynnettävä turvaa ajoreitin raivaamisessa.

Koko leirin yhteisissä tapahtumissa ovat kaikki leirin osallistujat koolla samassa paikkaa ja tämä tulee huomioida leiripalokunnan miehityksessä. On järkevää nostaa leiripalokunnan valmiutta yhteistapahtumien ajaksi miehittämällä yksiköt täyteen ja muutenkin ottaa koko leiripalokunnan miehistö töihin täksi ajaksi. Yhteisissä tapahtumissa tulee kiinnittää huomioita yhteistyöhön lääkinnän kanssa potilaan nopean evakuoinnin varmistamiseksi.

16. Kriisi leirillä

Leirillä tulee olla yhteinen kriisisuunnitelma, josta selviää työnjako, yhteyshenkilöt ja toimintasuunnitelma kriisitilanteen varalle. Kun leirissä tapahtuu kriisi, aktivoituu koko turvallisuusorganisaatio toteuttamaan ennakosuunnitelman mukaisia tehtäviä estääkseen lisävahingot, antamaan ensiapua ja ohjaamaan leiriläiset turvalliseen paikkaan. Turva, pelastus ja lääkintä hoitavat jokainen oman osa-alueensa omien päälliköidensä ja laatimansa oman kriisisuunnitelmansa johdolla.

Turvallisuuden johtaja / päällikkö valvoo yleistilannetta ja auttaa päälliköitä hoitamaan tehtävänsä. Turvallisuusorganisaation lisäksi aktivoituu leirin kriisiviestintäryhmä. Tähän ryhmään kuuluu usein leirinjohto, partiopiirin kriisiviestinnästä vastaava, leirin viestinnästä vastaava, piirin työntekijä ja turvallisuuden johtaja / päällikkö. Turvallisuuden johtajan / päällikön tärkeä tehtävä on tuoda kriisiviestinnän kokoukseen ajantasainen ja oikea tieto leirissä tapahtuneesta kriisistä. Näin kriisiviestintä voi alkaa työnsä välittömästi. Vain kriisiviestintä vastaa kriisitilanteessa sekä leirin sisäisestä, että leirin ulkoisesta viestinnästä. Kenelläkään muulla ei ole lupaa kertoa mitään kriisiin liittyvää. Jokaisella partiopiirillä on omat kriisiviestintäohjeet, joissa on kirjalliset piirikohtaisesti sovitut menettelytavat.

HUOM! Jokaisella turvallisuusorganisaation tekijällä on salassapitovelvollisuus. On tärkeää muistaa, että salassapito koskee myös tiedonsiirtoa muille leirin toimijoille. Turvallisuuden johtajan / päällikön tulee pitää huoli siitä, että kaikki turvallisuuden osa-alueiden tekijät kirjoittavat leirin alussa tai ennen leiriä salassapitovelvollisuussopimuksen.

17. Raportointi

Raportoinnin avulla pystytään miettimään projektin paitsi onnistuneita, myös kehitettäviä asioita. Leiripalokunnasta hyvin laadittu loppuraportti toimii erinomaisena apuvälineenä seuraavan leirin palokuntaa suunnitellessa. Leiripalokunnasta laaditussa raportissa tulisi ilmetä seuraavat asiat:

- millaiset olivat resurssit, miten ne riittivät leirin aikana ja olisiko niitä pitänyt olla enemmän.
- miten leiripalokunnan rekrytointi hoidettiin
- kuinka itse leiriturvan toimipisteet rakennettiin leiriä varten
- leiripalokunnalle olleet tehtävät
- leiripalokunnan budjetti
- raportin tekijän (leirin palopäällikkö) yhteystiedot

Loppuraportista on hyvä käydä selkeästi ilmi, missä asioissa leiripalokunta onnistui, jotta tulevien leirien organisaatiot voivat hyödyntää hyväksi havaittuja keinoja. Toki raporttiin tulee kirjata myös ne asiat, joissa leiripalokunta ei onnistunut halutulla tavalla. Tällöin toiminnan kehittäminen ja epäkohtiin tarttuminen seuraavien leirien kohdalla on helpompaa.

Raportoinnissa kannattaa muistaa, että se on avointa ja kaikkien saatavilla olevaa tietoa, joten mitään salassa pidettävää tietoa ei raporttiin saa kirjata.

18. Millainen on hyvä leiripalokunnan päällikkö?

Leiripalokunnan päällikkönä voi toimia henkilö, jolla on kiinnostusta leiripalokuntaa kohtaan, sekä halua kehittää leiriturvallisuuteen liittyviä asioita. Päällikkyydestä haaveilevalla henkilöllä tulee olla vastuullinen ote omasta toiminnasta ja ymmärrystä leiriturvallisuuden toteuttamisesta. Tämän vuoksi on käytännössä välttämätöntä, että päälliköksi hakevalla on aikaisempaa kokemusta leiripalokunnasta ja sen käytännön toiminnasta.

Leiripalokunnan päällikön tulee osata hahmottaa, kuinka turvallisuutta pidetään yllä leiriolosuhteissa ja miten erilaisiin riskeihin voidaan varautua. Myös ymmärrys leiriarjesta ja leiriin liittyvistä toimista on enemmän kuin hyödyllistä, jotta päällikkö osaa arvioida tarvittavaa leiripalokunnan toiminnan laajuutta ennen leiriä ja sen aikana.

Leirin palopäällikön tulisi olla ensisijaisesti pelastusalan päällystö- tai alipäällystön ammattitutkinnon omaavaa.

Toissijaisesti sopimuspalokunnan päällikköpätevyden omaava, kokenut ja päällystötehtävissä toimiva sopimuspalokuntalainen.

Päällikön tehtävänä on rekrytoida ympärilleen osaavat tekijät, tunnistaa heidän vahvuutensa ja hyödyntää niitä toiminnassa. Leiripalokunnan päällikön oikeana kätenä toimii leiripalomestari, jonka rekrytoiminen on ensiarvoisen tärkeää. Rekrytoi tehtävään henkilö, johon pystyt luottamaan ja joka hoitaa pestinsä itsenäisesti.

Leiripalokunnan päällikkönä sinun tulee varmistaa hyvä leirikokemus myös alaisuudessasi toimiville vapaaehtoisille. Leiripalokunnan päällikkönä olet vastuussa oman jaksamisesi lisäksi myös tekijöitteesi jaksamisesta. Rekrytoi riittävästi väkeä, jotta leiriuupuminen ei harvenna joukkojasi jo ensimmäisinä leiripäivinä. Leiripalokunnan päällikkönä sinun tulee osata laatia työvuorolistat ja tarvittavat raportit ja ohjeet. HR-osaamista ei tässä voi olla korostamatta; pidä huolta tiimistäsi, kaikin tavoin, ja varaa siihen vähän rahaa budjetissasi.